

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Mi is tudunk...

Dombról kanyarog le az út Budapestre. Lehet, minden szegedi fölkapja a fejét erre a többé-kevésbé megalapozatlannak tűnő állításra, s igaza is van, ha az 5-ös útra gondol. De hát néha kitérőt is tesz az ember fia, s mondjuk, a 6-os úton közelíti meg székesfővárosunkat, hogy Diósdot elhagyva, alföldi szem számára hegynek tűnő dombokat másszon meg, míg végre száz-egynéhány méter magasából megpillanthatja az alatta elterülő fővárost. Egy kanvarban, ahol parkolóhely és teraszos vendéglő hívogatja az utast.

Aligha állja meg az ember megállás nélkül, hiszen jugoszláviai, svájci, ausztriai, ki tudja, milyen még emlékeztet idezi a kilátás és a vendéglő szerves kapcsolata. Megáll hát, legalább egy kávéra és egy üdítőre, azzal a kellemes érzéssel, hogy, ime: mi is tudunk... Tudunk vendéglőt tenni oda, ahová kell, ahová a természet kívánja, hogy az úton érkező utas is elgyönyörködhesse fővárosunk panorámájában, nemcsak a repülőn jövő.

Megáll hát az ember, s kávéért, s dohányos lévén, a fanyarabb ízekhez szokva, tonicot. — Nincs, kérem — kapja a választ. — Csak Kristály Bori...

Mi fán terem? Az utas nem tudhatja, de próbaszerencse — kéri. És — kiváló! Főlözi a legjobb tonicot. A Fővárosi Ásványvíz és Jégipari Vállalat szénsavas üdítő itala, amely boróka és más gyógynövények főhúzóanyagával készül.

Még emlékszem a Bambira, vagy a különböző „-izű” szörpök nagy családja. És emlékszem arra, hogy nem egészen másfél évtizede amikor is útjára indult az, amit úgy hívtunk akkoriban, hogy új mechanizmus, hirtelen néhány cég észbe kapott, ő márpedig ezután a piacból lesz kénytelen megélni. Vagyis abból, amit elad, s nem pusztán gyárt és előállít. És hirtelen megjelentek a kólák és a Traubi... Ettől kezdve végre verseny lett minálunk is. És piac. Az boldogult csak, aki elnyerhette a vásárlók tetszését. Sőt: aki vásárlókat tudott szerezni. És megmozdult végre a sok éves állóvíz. Megjelentek a különböző rostos gyümölcslevek, amelyekkel korábban legföljebb Jugoszláviában szerezhették be az ember, miközben mifelénk száz tonnaszám ment tönkre az a gyümölcs, ami még kiválóan alkalmas lehetett ivóvíz gyártására. És megjelent a tán legismertebb üdítő, a Márka-csallád. (Öten, húszan, százan dolgoztak ki? Nem tudom, de utólag sem sajnálnék tőlük, mondjuk, ötmillió szabadalmi díjat!)

Szóval: tudunk mi, ha akarunk. Ha kell akarunk, s ha van miért akarunk. Legföljebb eddig csak ritkán kellett, s ritkán volt miért akarunk. Mert vajon ki volt kitéve minálunk igazi piaci nyomásnak? Alighanem senki. És tán éppen ezért dobogtatta meg szívemet sokáig, ha külföldi strandokon magyar kempingszékkel, gumimatracokkal találkoztam; ha a műkorcsolya-világbajnokságon a Taurus hirdetését láttam viszont a palánkon. Mert ilyenkor nagyjából azt is tudtam, hogy kiváló termékhez juthatok a hazai boltokban, a világpiaci viszonylag olcsó árain, amelyet csakis nagyobb sorozatban lehet produkálni, sokféle megmértetve.

Ha tehetném, itthon is keresném azokat a termékeinket, amelyeket külföldön is láthatok. De nemigen tehetem, mert kevés van belőlük, mert többnyire éppen itthon nem vehetem meg azt, amit minősége elsősorban a külföldi piacokra predesztinál (pl. Tungsram-izzó). De lassanként mindenképpen változni fog a helyzet. Változni, mert a békés langyos vízből itthon is ki kell másznia fokozatosan mindenkinek. Legálábbis erre vall az MSZMP KB áprilisi határozata, s a Minisztertanács által nemrégiben elfogadott programtervezet.

Ugy tünik, 1985-től várhatóan új alapokra kerül a magyar népgazdaság. Mindenkinek minden cégnek új-ja kell értékelnie fokozatosan egész eddigi munkáját, ha van igazán versenytársa, ha nincs: ha akar (és kénytelen) exportálni, ha nem. Mert számunkra, vásárlók számára is egyre inkább értéke lesz a pénznek, s egyre inkább megnézzük, mire költjük. Mert az OTP a megmondhatója, ma is milliárdok állnak takarékbetétekben, egyszerűen a kínálat híján. Lassan talán egyre többen lesznek érdekelték abban, hogy megfogják a hús-nyelvű forintokat is.

Csak egy példa. Jó tíz éve vettem vagy harminc forintért egy nagyon okos kis ablakmosó szerzőmöt a kocsihoz. Kis műanyag tartályt szelep zárt, ami fölött egy T alakú szerkezet helyezkedett el, egyik oldalán szivaccsal, a másikon vízlehető gumilappal. A tartályt vízzel feltöltve, mindig kényelmesen lemoshattam a kocsim ablakait. Lassanként tönkrement ez az ügyes szerkezet. Most, hiába adnék érte akár száz-egynéhány forintot is, nem kapok.

Ismét egy apró hiánycikk, amitől a zsebemben marad száz forint, de hiánzik komfortérzetem, s a százezt evakorlatilag kivonom a gazdaság vérkeringéséből. És mennyi ilyen cikk akad még? Mert csónak- és vitorlásra sokaknak nem telik. De vajon hányan vennének néhány ezer forintért vitorlás gumicsónakot, hétvégi kirándulásokhoz, ha kapni lehetne? Nem sokan.

Mindenképpen változnunk kell a következő években. Nem felfelé nézve, nem utasításokra várva, hanem a magunk jószántából. Mert nem lesz más választásunk. Remélem, a Kristály Bori előjele e változásoknak, s remélem, kikísérletezői minimum néhány tizedzet vágtak zsebre fejenként. Mert dollárért vásárolt szabadalmak és sűrítmenyek helyett itthon is megtermő, ám bőségesen kárba vesző gyógynövényekből állítottak elő kiváló üdítő, italt, tízezer dollárokat spórolva meg, esetleg a jövőben tízezeret keresve is. Remélem, megkapták fejenként a néhány tízezeret. Mert ha nem, hát mi lesz a vonzó mások számára? A fejtoréshez... Szávay István

A várakozás időszaka

DEFAG Lemezüzem

A hatvanas-hetvenes évek fejlesztési lehetőségeiből a késztermékeket gyártó vállalatoknak jutott a nagyobb rész. A továbbfeldolgozásra kerülő anyagokat előállító gyárak, üzemek technológiai korszerűsítése nagyon sok ágazatban pénzüke miatt késik.

A DEFAG Lemezüzem gyártmány szerkezetével egyedülálló az országban. A furnér- és az ényvezet lemez készítéséhez szükséges gépeket szinte kizárólag nyugati piacról lehetne beszerezni. Szükség lenne a bővítésre, de ehhez egyelőre nincs devizakeret.

Mit tehet ebben a helyzetben a lemezüzem? Olyan fejlesztéseket végez, ami a jelenlegi erőforrásokból megoldható. Például javítja az üzem területén lévő úthálózatot, tökéletesíti a vízelvezetést. A múlt év végén az energiaracionalizálási program keretében dán-svéd kooperációban készült kazánokat helyezték üzembe. Ezeknek az üzemanyaga aprított hulladékfa. Ha jól működnek, a segítségükkel évente 6-7 millió forinttal csökkenhet az üzem gázszámlája. Csakhogy mostanában gondok vannak az aprítóval, néhány fafaját túlságosan keménynek talál. Kicserelésére ígéretet tettek a külföldi szállítók.

Elavultak a régi gőzölőkamrák, sőt ha a csarnok bővítésére kerülne sor, újabbnak lennének. Már a befejezéséhez közeledik hat új, az alapanyag lágyítást szolgáló kamra építése. Kicsi a transzformátorállomás kapacitása is. Az idén nagyobb teljesítményű áramfogadót építenek.

Kiseb gépek beszerzésével kis mértékben tudják bővíteni a termelést is. Szárítógépet, lapmegmunkálót vásároltak, meghosszabbították a fűrészgépsort.

Tavaly a termelési érték az üzemben 450 millió forint volt. Gyártottak négyezer-hátszáz köbméter ényvezet lemezt, 5 ezer 400 köbméter bútortárolót, 7,1 millió négyzetméter furnért és hatezer köbméter ládaféleséget. Ebben az évben nagyjából az egy évvel korábbi teljesítményt akarják megismételni, de a bútortárol gyártását 15 százalékkal szeretnék emelni.

Ha a rendeltetési célok szerint vizsgáljuk a termékszerkezetet, akkor az utóbbi időben a műszaki lemezek részaránya nő. Innen kerül az Ikarus autóbuzsaiba és sok-sok konténerbe, padló. Jelentős mennyiségű ajtólapot szállítanak a hágyáraknak. Kapcsolatban vannak az

ország szinte valamennyi bútortárol vállalatával. Nekik furnérlemezeket értékesítenek.

Fő feladatuk az exportálók ellátása, de évente 8-9 millió forint közvetlen exportra is futja az üzem erejéből. Ebben tavaly 3-400 ezer négyzetméter volt a furnérlemez (ez az idén várhatóan 150-200 ezerre csökken), húszezer darab a rakodólappal és a hámozógéppel megmaradó hengereket is értékesítették papírfának.

A szakmunkásképzés ebben az iparágban nincs megoldva. Az utánpótlást eddig tanfolyamokkal kénytelen volt maga az üzem képezni. Ma a kulcsgepek régi, tapasztalt munkások dolgoznak. Félt, hogy amikor nyugdíjba mennek, nem lesz utódjuk, nem lesz, akit a tanfolyamra beírassanak.

Ugyanis Göttl Mihály üzemvezető szerint, örülhetnek, ha az új munkavállalók 10 (!) százaléka hosszabb ideig náluk marad. Az újonnan jötteknél nemcsak a képességgel van baj, hanem a becsületességgel és a munkához való hozzáállással is.

Nagy gond az alkatrész-utánpótlás is. Még a kulcsalkatrészeknek behozatala is nehéz-

ségekre utközik. A munkások házilag gyártott gépelemekkel próbálják biztosítani a folyamatos üzemelést.

Tavaly a lemezüzemben 56 ezer forint volt az éves átlagbérszínvonal. Egyre nagyobb szerepet kap a mozgóbérendszerek. A bérek 7-8 százaléka kerül prémiumként kiosztásra. Az az üzemrészt, amelyik teljesíti a havi tervet, megkapja ezt a bérrészt, amelyik elmarad az előíránytól, az csökkentett összeget kap. Tavaly az üzem túllépte az anyagnormákat. Az idén a mozgóbérekkel is ösztönzik az anyagtakarékosságot.

Szüksős az üzem kapacitása, ugyanakkor a prések nem voltak eléggé kihasználva. Ezért négy vállalati gazdasági munkaközösséget szerveztek. A tagok 75 százaléka a fizikai dolgozók, 25 százaléka az alkalmazottak közül kerül ki. Úgy mondják azért, hogy az esetleges üzemzavarok mindenképpen irányító is tartózkodjon az üzem területén.

A teljes automatizáció csak álom. Évek múltán is csak egyes gépsorok beszerzésére lehet számítani. Addig kis lépésekkel próbálják javítani a gazdálkodás eredményeit.

B. I.

TELT HÁZ A PIACON

A tegnapi szép, nyárias időben „telt ház” volt a Marx téri piacon. Az elmúlt hónapok szeszélyes időjárásának ellenére is bőséges volt a felhozatal. Sűrűbben bukkant fel az árusok standjain a friss zöldség, paprika, paradicsom, saláta, retek. Uborkát, karfiolt, kelkáposztát csak néhány helyen lehetett látni, volt viszont bőségesen régi és új burgonya — immár olcsóbban. Tyúkot, libát, kacsa is vehettek, akiknek erre volt guztusa a hétfégi ebédhez. Képeinken Nagy László a piaci forgatag egy-egy pillanatát örökítette meg

